

نقد و تحلیل افسانه‌های ایرانی . جلد ۱

نخودی

تهیه شده در خانه قصه و افسانه

www.ketab.ir

موسسه پژوهشی کودکان دنیا

نقد و تحلیل افسانه‌های ایرانی / جلد اول / نخودی

تهیه شده در موسسه پژوهشی کودکان دنیا

زیر نظر پریچهر نسرين پي

ناشر: کارگاه کودک

ویراستار: فرمهر منجری

شابک: ۳-۷۱-۷۳۶۴-۷۳۶۴-۹۶۴-۹۷۸

چاپ اول: ۱۳۹۴

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

تیراژ: ۵۰۰

تلفن تماس: ۰۹۱۲۳۲۵۷۴۳۱

سایت: www.kargahekoodak.com

عنوان و نام پدیدآور: نقد و تحلیل افسانه‌های ایرانی / تهیه شده در موسسه پژوهشی کودکان دنیا؛ زیر نظر

پریچهر نسرين پي

مشخصات نشر: تهران: انتشارات کارگاه کودک، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۲۴۸ ص.

شابک: ۳-۷۱-۷۳۶۴-۷۳۶۴-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

مندرجات: ج. ۱. نخودی

موضوع: افسانه‌ها و قصه‌های ایرانی -- تاریخ و نقد

شناسه افزوده: نسرين پي، پريچهر، ۱۳۳۶ -

شناسه افزوده: موسسه پژوهشی کودکان دنیا

رده بندی کنگره: ۷۱۳۹۴/ن۷ ۳۹۹۳ PIR

رده بندی دیویی: ۳۹۸ / ۲۰۹۵۵۰۹

شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۰۲۳۶۳

فهرست

مقدمه	•	۷
بخش اول: تحلیل و بررسی افسانه‌ی نخودی	•	۱۱
نخودی/ گیتاگرکانی	•	۱۳
افسانه‌ی نخودی و شاید منظر علوم به این افسانه	•	۱۷
جسارتی که کامل نشد/ ناصریوسفی	•	۲۳
درخت‌واره افسانه‌ی نخودی/ نبوشا فدایی	•	۳۱
قصه نخودی و گذر از کشمکش‌های کودکی/ حاج شکوه نصرالله	•	۳۷
افسانه‌ی نخودی/ حسن ذوالفقاری	•	۵۱
قصه‌ی نخودی و جرأت بودن/ پریچهرنسرین پی	•	۷۰
نخودی، افسانه‌ای خردورزانه/ ناصریوسفی	•	۹۳
نخودی، مسافری کوچک از روزگاران کهن/ سارا صدیق	•	۱۰۵
نخودی، بازیگری‌ها و بازآفرینی‌ها/ فروغ جمالی	•	۱۲۷
بررسی افسانه‌ی نخودی از منظر روان‌شناسی آدلر/ زهرا عندلیبی	•	۱۵۷
بخش دوم: ادبیات و بازی‌ها	•	۱۶۵
بخش سوم: روایت‌های و کتب از افسانه نخودی	•	۱۸۳
بخش چهارم: افسانه‌ی نخودی در سایر فرهنگ‌ها	•	۲۲۵
کتاب‌شناسی	•	۲۴۵

خانه قصه و افسانه مرکزی تحقیقاتی است که از سال ۱۳۹۱ با هدف کمک به ثبت، شناخت و ترویج افسانه‌ها و قصه‌های ایرانی برای کودکان و نوجوانان فعالیت خود را آغاز کرده است. خانه قصه و افسانه یکی از برنامه‌های حمایتی مؤسسه پژوهشی کودکان دنیاست که ایده‌ی شکل‌گیری آن از نشست‌های سالانه و از ایده‌پردازی کارشناسان و هم‌کاران این مؤسسه ریشه گرفته است.

تلاش برای شناخت هویت ملی، ارتباط با میراث معنوی و غنی‌سازی جامعه فرهنگی کودکان و نوجوانان از طریق افسانه‌ها و قصه‌ها بخش مهمی از دورنمایی است که خانه قصه و افسانه به آن فکر می‌کند.

در این مرکز سعی شده است به شیوه‌های مختلف نمادهای فرهنگی، اسطوره‌ها، شخصیت‌های افسانه‌ای، داستان‌های بومی و افسانه‌های محلی مورد بررسی و تحلیل قرار بگیرد. در عین حال جمع‌آوری منابع ثبت افسانه‌ها، جمع‌آوری افسانه‌ها و قصه‌های ایرانی از سراسر کشور و... بخشی از این تلاش بوده است.

یکی از فعالیت‌های خانه قصه و افسانه، تمرکز بر یکی از افسانه‌های ایرانی و کار همه‌جانبه بر روی آن است. به گونه‌ای که بتوان آن افسانه را به شیوه‌های مختلف در جامعه معرفی کرده و سپس آن را توسعه داد.

گروه کارشناسی خانه قصه و افسانه قصه‌ی نخودی را به عنوان اولین نمونه در دستور کار خود قرار داد. بدین گونه که بتوان قصه‌ی نخودی را از ابعاد مختلف بررسی کرد و سپس شیوه‌های متنوع کار با کودکان را شناسایی و ارزیابی نمود.

این که چرا قصه‌ی نخودی به عنوان اولین نمونه انتخاب شد، دلیل قطعی‌ای وجود ندارد. در سرزمینی که هیچ کاری برای افسانه‌های آن انجام نشده است، انتخابی نیز وجود ندارد. در حقیقت انتخاب ویژه‌ای صورت نگرفت بلکه این انتخاب از جمع افسانه‌های مهجور ایرانی از یک نقطه شروع شد. این نقطه می‌توانست قصه‌ی حسن کچل و یا حتی ماه پیشانی

باشد. برای گروه مهم بود که از نقطه‌ای آغاز کند و سپس در گام‌های بعد به انتخاب‌های مسئولانه تری دست زند

با چنین پیش‌زمینه‌ای افسانه نخودی از سوی گروه کارشناسی انتخاب شد و سپس فعالیت‌های متنوعی پیرامون آن صورت گرفت. از جمله:

- جمع‌آوری نمونه‌های ثبت شده و منتشر شده از نخودی،

- تلاش برای جمع‌آوری روایت‌های جدید،

- بررسی ابعاد عرصه‌ی نخودی برای کار با کودکان،

- استخراج فلیت‌های مختلف در حوزه‌های گوناگون برای کار با کودکان،

- اجرای فعالیت‌های متنوع با کودکان،

- جمع‌آوری دیدگاه‌های کودکان نسبت به افسانه‌ی نخودی،

- تحلیل افسانه‌ی نخودی از رویای گریه‌گون.

حال کتابی که در دست دارید، آخرین جدی است که به عنوان فعالیت در طی این دوره انجام شد. در این کتاب افسانه‌ی نخودی با کمک کارشناسان مختلف مورد بررسی، تحلیل و نقد قرار گرفته است.

در طی این فرآیند از کارشناسان درخواست شد هر کدام به این کار تخصصی خود، مقاله‌ای با هدف بررسی و تحلیل این شخصیت افسانه‌ای تدوین کنند

می‌توان گفت این کتاب شاید اولین نمونه‌ای از یک کار پژوهشی در حوزه‌ی یکی از افسانه‌های ایرانی باشد. این که یک افسانه مورد تمرکز قرار بگیرد، نمونه‌های آن - معآری شود و گروهی نیز به تحلیل و ارزیابی آن بپردازند، به راستی کار نو و متفاوتی است امیدواریم بتوانیم سایر تجربه‌ها و دست‌آورد‌های مربوط به این افسانه را نیز مدون و منتشر کنیم.

از سوی دیگر امیدواریم فرصت‌هایی به وجود بیاید تا برای سایر افسانه‌های ایرانی نیز چنین فعالیت پژوهشی انجام شود.

بی‌شک این پژوهش‌ها کمک می‌کند که بتوانیم بخش‌هایی از فرهنگ، هنر، تاریخ و هویت جامعه فرهنگی ایران را به کودکان این سرزمین معرفی کنیم.

به همین دلیل از همه ی پژوهش‌گران و کارشناسان علاقه‌مند به هم‌کاری در این حوزه دعوت می‌کنیم که سهمی در پیش‌برد این روند داشته باشند، در عین حال از همه کسانی که مشتاقانه مقاله‌های خود را در اختیار گذاشتند و کارشناسانی که در جمع‌آوری روایت‌ها از جمله خانم ماندانا علوی، نیوشا فدایی برای این کتاب ما را یاری دادند، صمیمانه قدردانی می‌کنیم.

خانه قصه و افسانه

www.ketab.ir